

Startside>Anlæggelse af retssag>Retssystemerne i EU og de enkelte lande>Almindelige domstole i de enkelte lande

Almindelige domstole i de enkelte lande

Finland

Dette afsnit indeholder oplysninger om almindelige domstole og forvaltningsdomstole i Finland.

Almindelige domstole og forvaltningsdomstole – indledning

Domstolene i Finland kan inddeles i **almindelige domstole** for civile sager og straffesager, **forvaltningsdomstole** for forvaltningsretlige sager og **særlige domstole**.

Ved **almindelige domstole** forstås domstole, hvis kompetenceområder er generelle. Med andre ord behandler de retstvister, som ikke hører ind under en anden domstols ansvarsområde. De almindelige domstole omfatter:

regionale domstole (*käräjäoikeus/tingsrätt*, hvoraf der er 20)

appeldomstolene (*hovioikeus, hovrätt*, 5)

den øverste domstol (*Korkein oikeus/Högsta domstolen*).

Domstole med generel forvaltningsretlig kompetence er **forvaltningsdomstolene** (*hallinto-oikeus/förvaltningsdomstol*).

Forvaltningsinstanser med generel kompetence er den øverste forvaltningsdomstol og de regionale forvaltningsdomstole. De seks regionale forvaltningsdomstole i Finland er forvaltningsdomstolen i Helsinki, i Hämeenlinna, i Østfinland, i Nordfinland, i Turku og i Vaasa. Ålandsøerne har desuden deres egen forvaltningsdomstol, *Ålands förvaltningsdomstol*.

Den øverste forvaltningsinstans er den **øverste forvaltningsdomstol** (*Korkein hallinto-oikeus/Högsta förvaltningsdomstolen*).

Distriktsdomstole

Distriktsdomstolene er det første niveau af de almindelige domstole. De træffer afgørelse i civile sager og straffesager samt visse sager under den frivillige retspleje som f.eks. skilsmisssager. Der er 20 distriktsdomstole i Finland. De varierer betydeligt hvad angår antallet af behandlede sager og antal medarbejdere. Distriktsdomstolene behandler omkring 550 000 sager om året (80 000 straffesager, 420 000 civile sager og 50 000 sager under den frivillige retspleje). Distriktsdomstolene beskæftiger i alt omkring 1 900 personer.

Bestemmelserne vedrørende disse domstoles funktion og administration fastsættes i **loven om domstolene** (673/2016) samt i domstolenes procesreglementer. Ifølge loven er retspræsidenten ved en distriktsdomstol også administrativ leder af den pågældende domstol.

En distriktsdomstol kan ligeledes omfatte lægdommere eller assessorer, som deltager i strafferetlige procedurer vedrørende alvorligere lovovertrædelser og ejendomssager. Assessorerne vælges af kommunalrådene. Justitsministeriet godkender det antal assessorer, der skal vælges i de enkelte kommuner.

Deres godtgørelse betales af staten.

Procedure ved distriktsdomstole

Ved en distriktsdomstol foregår en **civil sag** i to faser: en **indledende procedure** og en **hovedforhandling**. Den indledende procedure starter med parternes skriftlige indlæg. En række sager vedrørende ubestridte fordringer løses i denne fase. Forberedelsen foregår mundtligt med én dommer, der leder retsmødet. Hvis sagen ikke kan løses i denne fase, fastlægges der en særskilt hovedforhandling. I denne fase sættes retten med en eller tre dommere. Procedurene er så sammenhængende som muligt.

I **straffesager** afhænger distriktsdomstolens sammensætning af den pågældende lovovertrædelse. Sager om simple overtrædelser behandles af én dommer, og mere alvorlige overtrædelser behandles af et kollegium bestående af en dommer og to lægdommere/assessorer eller tre dommere.

Den **strafferetlige procedure** følger de samme principper som i civile sager. Den strafferetlige procedure kan også omfatte en indledende procedure.

Domstolen kan bede den tiltalte om at tage stilling til tiltalen før hovedforhandlingen. Proceduren er mundtlig, og dommen baseres på de faktuelle omstændigheder og beviser, som parterne har bragt til domstolens kendskab. Alle beviser fremlægges ved hovedforhandlingen. Procedurene i straffesager afvikles ligeledes så sammenhængende som muligt. Domstolens sammensætning kan ikke ændres under hovedforhandlingen. Ifølge lovens bestemmelser kan en straffesag også afsluttes med en skriftlig procedure uden hovedforhandling.

Hvis dommerne ikke **når til enighed om afgørelsen**, stemmer de om den. Hver lægdommer i kollegiet har en individuel stemme. Ved stemmelighed er den juridiske dommers stemme afgørende. I en straffesag gælder det mildeste alternativ.

Domme fra distriktsdomstolen begrundes. I de fleste tilfælde meddeles dommen til sagens parter umiddelbart efter hovedforhandlingen. I omfattende eller på anden vis komplicerede straffesager kan domsafsigelsen dog udskydes med højst to uger og dommen udleveres skriftligt af justitskontoret.

Appeldomstole

Finland har fem **appeldomstole**: Helsinki, Østfinland (i Kuopio), Rovaniemi, Vaasa og Turku.

Som andeninstansdomstole behandler disse appelsager og klager over distriktsdomstolenes afgørelser. I visse sager handler appeldomstolene også som domstole i første instans, f.eks. i sager om embedsmisbrug mod en dommer eller højtrangerende tjenestemænd.

Appeldomstolene er også ansvarlige for at overvåge lovens anvendelse ved distriktsdomstolene og for visse omstændigheder vedrørende domstolsforvaltningen. Der er særlig ét forvaltningsmæssigt spørgsmål, som kræver, at der afgives en udtalelse til den retlige udvælgelseskomité om ansøgere, som ansøger om at blive udnævnt til dommer ved en distriktsdomstol eller en appeldomstol. Udtalelsen udarbejdes af det kollegium i appeldomstolen, der er defineret i lovgivningen. Retspræsidenten for en appeldomstol er ansvarlig for dens virkeområde og effektivitet.

Appeldomstolene er opdelt i **afdelinger**, som hver især ledes af en retspræsident i samarbejde med andre dommere. Sagerne afgøres normalt af et kollegium bestående af tre dommere.

Procedure ved appeldomstole

I visse civile sager og straffesager skal sagsøger have appeldomstolens tilladelse til at indgive appel. Denne tilladelse gives ifølge loven. Proceduren ved appeldomstolen er enten en skriftlig procedure eller en hovedforhandling.

Den øverste domstol

Den øverste domstol er den **øverste appeldomstol**. Den øverste domstol er inddelt i afdelinger, der for at være juridisk kompetente skal bestå af fem medlemmer.

For at indbringe en sag for den øverste domstol skal den berørte part ansøge om tilladelse til at appellere en dom fra en domstol. Ved modtagelsen af en sådan anmodning undersøger den øverste domstol, hvorvidt søgsmålet i lige netop denne sag er antageligt. Sagen behandles af et **kollegium** bestående af to eller tre dommere. Der kan kun gives tilladelse til at appellere på baggrund af lovbestemmelser.

Siden 1980 har den øverste domstol været en præcedensskabende institution. En sag, som den øverste domstol har afgjort, sætter i alle henseender en juridisk standard, som andre domstole skal følge i lignende sager. Der kræves ingen tilladelse til at appellere i sager, hvor en appeldomstol har fungeret som domstol i første instans.

Den øverste domstol ledes af en **retspræsident**. Medlemmerne af den øverste domstol kaldes *oikeusneuvos/justitieråd*. Den øverste sekretær, de assisterende sekretærer samt de under- eller overordnede retssekretærer (referendarer) kan alle forelægge sager.

Ud over retspraksis omfatter den øverste domstols opgaver udnævnelse af dommere til midlertidige stillinger af mere end et års varighed. Den øverste domstol kommenterer også lovforslag og benådningsansøgninger sendt til Finlands præsident.

Proceduren ved den øverste domstol er sædvanligvis **skriftlig**. Mundtlige **domsforhandlinger** kan dog forekomme, hvis det anses for nødvendigt.

Forvaltningsretlige instanser

Forvaltningsdomstole

Ifølge den finske forfatning skal loven overholdes nøje i forbindelse med alle offentlige aktiviteter. En person eller en enhed, der mener, at en afgørelse truffet af en offentlig myndighed er ulovlig, kan normalt klage over afgørelsen.

Enhver myndighed skal nævne klagemuligheder i sin afgørelse. I mange tilfælde kan man bede den forvaltningsmyndighed, som har truffet afgørelsen, om at ændre den. Hvis den pågældende part ikke er tilfreds, kan vedkommende indbringe sagen for **forvaltningsdomstolen**. Forvaltningsdomstolenes retskredse afhænger af provinsernes territoriale struktur, idet en retskreds kan omfatte flere provinser.

Forvaltningsdomstolen afgør på grundlag af appellen, om den anfægtede afgørelse er i overensstemmelse med loven. Hvis en part ikke er tilfreds med forvaltningsdomstolens afgørelse, kan den i de fleste tilfælde indbringes for den øverste forvaltningsdomstol eller i det mindste gøres til genstand for en anmodning om antageligheden af en appel for den øverste forvaltningsdomstol.

Forvaltningsdomstolene er omfattet af lov om forvaltningsdomstole (430/1999), af regeringens anordning om forvaltningsdomstolenes retskredse (865/2016) og af individuelle procesreglementer. Ved forvaltningsdomstole gælder loven om forvaltningsproceduren (586/1996) sammen med retsplejen.

Forvaltningsdomstolene behandler mere end 20 000 sager om året. De fleste sager drejer sig om appeller, men forvaltningsdomstolene behandler ligeledes forvaltningsretlige tvister og afgørelser truffet af forvaltningsmyndigheder, som de forelægges til godkendelse. Ifølge klassificeringen af dokumenter i registret findes der mere end 300 sagskategorier, der kan behandles, hvilket afspejler den store mangfoldighed. Forvaltningsdomstole er regionale domstole med almindelig kompetence, som i princippet behandler alle forvaltningsretlige tvister. En række kategorier af sager behandles dog udelukkende af bestemte forvaltningsdomstole:

Forvaltningsdomstolen i Helsinki behandler alle sager vedrørende moms og told.

Forvaltningsdomstolen i Vaasa behandler søgsmål til prøvelse af afgørelser vedrørende tilladelser eller godkendelser og bindende afgørelser, der udstedes ifølge vand- og miljøbeskyttelseslove.

Alle søgsmål til prøvelse af afgørelser vedrørende landbrugsstøtte, foranstaltninger til udvikling af landdistrikter og omstillingsstøtte til landbruget behandles af forvaltningsdomstolen i Hämeenlinna.

Forvaltningsdomstolen i Nordfinland behandler søgsmål vedrørende støtte til opdræt af nysdyr, og til diverse fornødenheder og afgør visse spørgsmål i forbindelse med loven om skoler.

Forvaltningsdomstolen ledes af en retspræsident med bistand fra de øvrige medlemmer. Retspræsidenten er ansvarlig for, at forvaltningsdomstolen fungerer effektivt. Forvaltningsdomstolene kan være opdelt i afdelinger. De enkelte afdelinger ledes af en dommer ved forvaltningsdomstolen, der har titlen afdelingsformand. Ud over dommerne består forvaltningsdomstolene af referenter og sekretærer. Forvaltningsdomstolene beskæftiger omkring 550 personer.

Sammensætningen af dommerkollegiet ved forvaltningsdomstole

Forvaltningsdomstolen er en kollegial domstol (hvor der skal være tre dommere, for at domstolen er beslutningsdygtig). Medlemmerne af forvaltningsdomstolen er retspræsidenten og dommerne. På visse områder som f.eks. psykisk sundhed og beskyttelse af børn bistår en sagkyndig ved behandlingen og afgørelsen af sagen. Ved sager om miljøbeskyttelse deltager dommere med speciale i naturvidenskab eller teknologi i behandlingen af sagen ud over de juridiske dommere. I disse typer af sager består domstolen normalt af fire dommere.

Forvaltningsdomstolene har mulighed for at afgøre enklere sager med færre dommere på betingelse af, at den juridiske beskyttelse af parterne ikke bringes i fare.

Nogle sager kan afgøres af to dommere, når klagemålet er klart og ikke kræver en nyfortolkning af lovgivningen. Det drejer sig bl.a. om visse klagemål vedrørende indkomstskat, fast ejendom og biler samt byggetilladelser. Hvis der er uenighed blandt dommerne, når dommerkollegiet består af to dommere, træffes der afgørelse i sagen i den normale sammensætning med tre dommere. En dommer, der sidder alene, kan træffe afgørelse i spørgsmål om sigtelse for ulovlig parkering, bortslæbning af køretøjer, kørekort og bøder inden for offentlig transport. Herudover kan en enkelt dommer træffe afgørelse om alle standstill-klausuler, der kan betragtes som foreløbige retsmidler. Han kan også nedlægge forbud mod eller suspendere arrester vedrørende skatter og afgifter.

Procedur for forvaltningsdomstolen

Sager, der indbringes for forvaltningsdomstole, behandles normalt ved skriftlig procedure, men i de senere år har der været flere mundtlige procedurer og besigtigelser. Den mundtlige procedure anvendes i sager vedrørende beskyttelse af børn og forvaltning af tredjelandstatsborgere.

I forbindelse med efterforskningen har sagsøger (eller den, der fremsætter et erstatningskrav) i princippet pligt til at levere beviser og begrundelser for sine klagemål. Forvaltningsdomstolen har imidlertid til opgave at sikre, at sagen belyses, i overensstemmelse med princippet om undersøgelser af egen drift.

Ifølge loven om den administrative procedure sørger forvaltningsdomstolen for, at den undersøger søgsmålet af egen drift i overensstemmelse med kravet om en retfærdig, ligelig og relevant procedure.

Forvaltningsdomstolene behandler normalt sagerne i kronologisk rækkefølge. Ifølge lovgivningen behandles visse sager som hastesager. Når sagen er indbragt for forvaltningsdomstolen, forbereder referenten sagen. Sekretærerne ved forvaltningsdomstolene og notarerne samt undertiden også dommerne ved forvaltningsdomstole kan alle fungere som referenter. Referenten beder myndighederne fremlægge de nødvendige udtalelser eller rapporter og står for høringen af parterne.

Ved begyndelsen af proceduren tages der stilling til, om sagen kan antages til realitetsbehandling, og ved appeller indhentes der udtalelser fra myndigheden og bilag. Derefter høres alle andre interesserede parter og sagsøger.

Referenten udarbejder et begrundet forslag til afgørelse. Dommerne gennemgår dokumenter og det begrundede forslag til afgørelse, og herefter afgøres sagen ved retsmødet i forvaltningsdomstolen.

Forvaltningsdomstolen undersøger alle de rejste spørgsmål og beslutter, hvilke forhold der er relevante. Hvis dommerne, der skal træffe afgørelse, ikke er nået til enighed med enstemmighed, træffes afgørelsen ved afstemning. Referenten kan ligeledes afgive dissens. Efter retsmødet kan begrundelserne for afgørelsen præciseres, og når dommerne har underskrevet afgørelsen, meddeles den til parterne og til myndigheden.

Den øverste forvaltningsdomstol

Den øverste forvaltningsdomstol er den domstol, der har den øverste kompetence i forvaltningsretlige sager.

Størstedelen af sagerne, der indbringes for den øverste forvaltningsdomstol, er appeller mod afgørelser truffet af andre forvaltningsdomstole. I visse tilfælde skal man have tilladelse til at iværksætte appel ved den øverste forvaltningsdomstol.

I Finland kan den øverste forvaltningsdomstol også blive bedt om at tage stilling til juridiske indsigelser mod afgørelser fra regeringen og ministerier, der repræsenterer de øverste udøvende organer.

Den øverste forvaltningsdomstol kan afgive udtalelser og fremsætte forslag vedrørende lovgivningsmæssige spørgsmål. Den fører kontrol med den retspraksis, der hører under dens kompetence. Formålet er at sørge for, at systemet af forvaltningsdomstole fungerer og er effektivt. Den øverste forvaltningsdomstol udnævner desuden midlertidige administrative dommere for perioder på over et år.

Den øverste forvaltningsdomstol ledes af en retspræsident. Den har omkring 20 medlemmer, der kaldes forvaltningsråd. Derudover arbejder omkring 50 jurister for den øverste forvaltningsdomstol som referenter, og den har også omkring 50 andre medarbejdere. Den øverste forvaltningsdomstol er opdelt i afdelinger. Justitskontoret ledes af justitssekretæren.

Den øverste forvaltningsdomstol behandler omkring 6 000 sager om året. Domstolens afgørelser træffes normalt af fem medlemmer. En appel kan afvises af et kollegium bestående af tre dommere. I sager vedrørende vandforvaltning, miljøbeskyttelse og patentrettigheder, brugscertifikater og konfigurationsskemaer over integrerede kredsløb træffes afgørelserne ud over af de juridiske dommere af to sagkyndige, som bistår de juridiske dommere. Det sagkyndige medlem af domstolen har status af uafhængig dommer. Sager, der indbringes for forvaltningsdomstole, behandles hovedsagelig ved en skriftlig procedure. Hvert år finder der mindre end ti besigtigelser og mundtlige procedurer sted.

Juridiske databaser og websteder

Databasens navn

Finlex

De finske domstoles websted

Er der gratis adgang til webstedet og databasen?

Webstedet er **gratis**.

De finske domstoles websted indeholder oplysninger om retssystemet i Finland. Det er en portal for personer, der søger oplysninger om domstole, anklagere, fogeder, retshjælpskontorer og andre offentlige organer, som er en del af retsplejesystemet i Finland.

Det omfatter f.eks. de seneste afgørelser fra appeldomstolene og forvaltningsdomstolene. De største databaser for den øverste domstol, appeldomstolene, forvaltningsdomstolene og de særlige domstole findes på webstedet for den gratis tjeneste **Finlex**, som forvaltes af det finske justitsministerium.

Sidste opdatering: 02/02/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.